

AARHUS SCHOOL OF ENGINEERING

SUNDHEDSTEKNOLOGI
3. SEMESTERPROJEKT

Rapport

Gruppe 2

Martin Banasik

(201408398)

Vejleder:

Studentervejleder

Aarhus Universitet

16. december 2017

Resumé Abstract 1

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1	Resumé Abstract	1
Kapitel 2	Forord	3
Kapitel 3	Indledning incl. problemformulering	4
3.1	Baggrund	4
3.2	Problemformulering	6
3.3	Formål	6
3.4	Samarbejdspartner	7
Kapitel 4	Krav	8
Kapitel 5	Afgrænsning	9
Kapitel 6	Metode	10
6.1	Udviklingsværktøjer	10
6.1.1	Analyse og designmetode	10
6.2	Den gennemførte proces	12
6.3	Beskriv Processen 1-2 sider - ikke tekniske del	13
Kapitel 7	Analyse	15
Kapitel 8	Arkitektur	16
Kapitel 9	Design	17
Kapitel 10	Implementering	18
Kapitel 11	Test	19
Kapitel 12	Resultater	20
Kapitel 13	Diskussion af resultater	21
Kapitel 14	Konklusion	22
Kapitel 15	Fremtidigt arbejde	23
Litteratur		24
Kapitel 16	Bilagsgliste	25
16.1	<i>Bilag 1 - Om Dysfagi</i>	25

Forord 2

Indledning incl. problemformulering 3

3.1 Baggrund

En normal synkeproces er kendetegnet ved, at fødeindtagelsen, som passerer fra den bageste del af mundhulen via. svælget og spiserøret til mavesækken, sker uden besvær. Forstyrrelser i synkeprocessen, dens hastighed og frekvens kaldes for dysfagi [?]. Dysfagi er den medicinske betegnelse for symptom relateret til synkebesvær. Der er vigtigt at differentiere mellem nedre og øvre dysfagi. Øvre dysfagi omfatter den præ-orale, orale og faryngeale fase, hvorimod nedre dysfagi relaterer sig den øsefageale fase dvs. mavesæk og spiserør [?]. Det skal dog nævnes, at der er uenigheder om definitionen af dysfagi. Den manglende konsensus om definitionen gør rapportering af dysfagi insidens og prævalens uklar [?]. Ifølge patientombuddets temarapport fra 2012 om dysfagi at:

- 60-87 % af beboere på plejehjem for ældre har synkebesværigheder.
- 30 % alle apopleksipatienter har dysfagi.
- 20-50 % af patienter med Parkinson og Alzheimer har dysfagi.
- 30-60 % af patienter med muskelsvind har dysfagi.
- Herudover er der ca. 10.000 børn, unge og voksne med Cerebral Parese (CP) også kendt som "spastisk lammelse", der har synkebesvær [?].

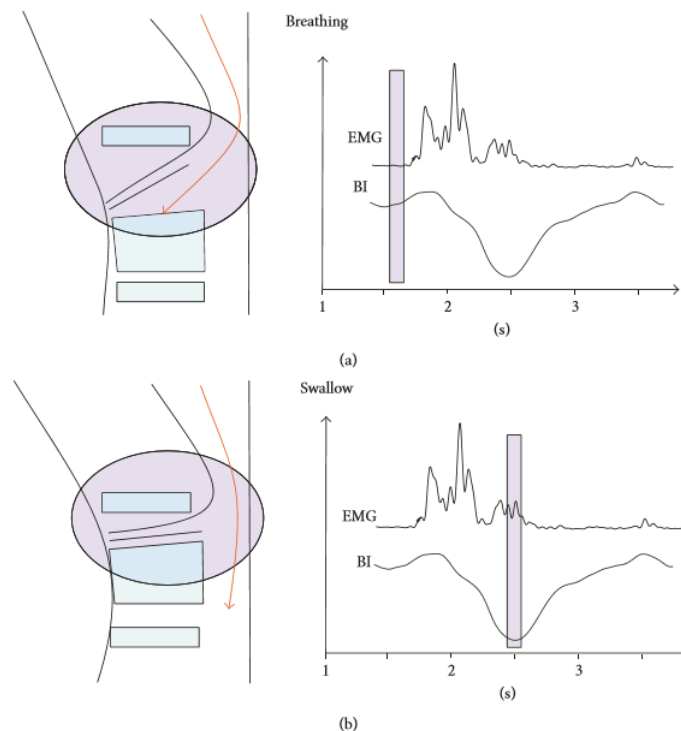
Som det ses i de nævnte statistikker, rammer dysfagi en bredt vifte af patienter fra forskellige patientgrupper. Dysfagi konsekvenserne kan læses i *Bilag 1 - Om Dysfagi*.

Udredning af øvre dysfagi består af en diagnostisk strategi med tre trin: en tidlig screening, som skal afdække eksistensen af synkebesværigheder, en allround klinisk undersøgelse, der estimerer synkebesværighedens omfang og en instrumentel undersøgelse vha. Fiber Endoskopisk Evaluering af Synkefunktionen (FEES) og/eller Funktionel Videoradiologisk Evaluering af Synkefunktionen (FVES). Alle nævnte undersøgelsesmetoder er manuelle undersøgelser, der indeholder flere subjektive vurderinger som klinikerne rapporterer undervejs i undersøgelsen og dette kan forringe undersøgelsens reproducerbarhed. Resultatet kan være underdiagnostik og derved dårlig tilrettelæggelse af et behandlingsforløb. I *Bilag 1 - Om Dysfagi* belyses hvordan FEES og FVES foretages. FEES og FVES anvendes til at dømme aspirationsrisiko og til at angive anbefalinger for oral indtagelse, men flere studier viser, at begge metoder ikke er tilstrækkelig pålidelige, ofte ikke gentagelige og dyre

3.1. Baggrund

i pris [1] [?] [2] [?]. Der er derfor brug for alternative metoder, som kan give objektive detektioner af synke problemer. En af disse metoder er at kombinere elektromyografi (EMG) og bioimpedans sensorer. Et forudgående projekt til dette projekt har anvendt en prisvenlig EMG sensor af typen MyoWareTM Muscle Sensor til at måle synkesignaler på raske personer med succes [?, s. 58]. Dette projekt anvender også den samme EMG sensor for at reproducere de samme resultater. EMG alene er ikke tiltrækkelig til at vurdere dysfagi, da den kun bidrager med informationer om muskelaktiviteten i de muskler, der deltager i synkningen [2]. Derfor anvender dette projekt en prisbillig bioimpedans sensor, som en gruppe forskere har anbefalet, samt beskrevet en opskrift til udviklingen af sådan en bioimpedans sensor [3].

Bioimpedans er kompleks modstand, der kan anvendes til at måle den elektriske impedans i vævet ved at udnytte forholdet mellem spænding og strøm jf. Ohms lov. Ved væske- og/eller fødeindtagelse samt vejtrækning ændres forholdet mellem spænding og strøm i svælget og det er denne ændring, som bioimpedans sensoren skal måle. Som det ses på figur 3.1, er svælget åben og fuld af luft under vejtrækning. Luft er dårlig til at lede strøm og har en høj elektrisk modstand. Den høje elektriske modstand falder under synkning af væske eller mad ved at svælgets hulrum indsnævres, som et resultat af en opadgående bevægelse af hyoid og larynx. Dette observeres som et drop i bioimpedans signalet og lave svingninger i EMG signalet for raske personer. For personer med dysfagi vil droppet i bioimpedans signalet være lavere [2].

Figur 3.1: Viser, hvordan emg-og bioimpedans signaler opfører sig under vejtrækning og mad/drikke indtagelse[2]

3.2 Problemformulering

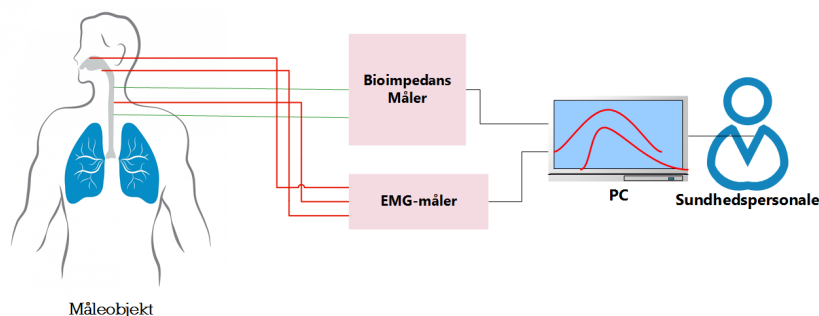
Dette projekt undersøger muligheden for at udvikle en bioimpedans sensor som kan monitorere og evaluere synkefrekvensen på raske personer. I projektoplægget til dette projekt er der henvist til en artikel¹, som beskriver en opskrift til udvikling af en bioimpedans sensor. Projektet vil følge denne opskrift til udvikling af denne sensor. Projektet vil søge svar til følgende spørgsmål:

- Er der evidens for en prisbillig bioimpedans sensor kan være alternativ til Fiber Endoskopisk Evaluering af Synkefunktionen (FEES) og Funktionel Videoradiologisk Evaluering af Synkefunktionen (FVES) til at undersøge synkefrekvensen på personer, der er ramt af dysfagi ?
- Kan man kombinere bioimpedans sensor og EMG til måling af dysfagi ?

Ved hjælp af systematisk og ikke-systematisk litteratursøgning vil disse spørgsmål blive besvaret gennem dette projekt.

3.3 Formål

Formålet med dette projekt er at udvikle et produkt, der består af en bioimpedans måler, der kan måle pålidelige bioimpedans signaler, samt kombinere bioimpedans måleren med en kommerciel EMG sensor for at kunne detektere synkefrekvensen på raske objekter, se figur 3.2. Det overordnede system består af en bioimpedans måler med to elektroder som er koblet til et rask objekt, en EMG måler med tre elektroder, som også er koblet til det samme objekt og en pc som anvendes til processering og visning af data til et sundhedspersonale.

Figur 3.2: Viser det overordnede system som dette projekt vil realisere

Projektet vil fokusere på udvikling af den udpegede prisbillige bioimpedans måler for at undersøge muligheden for at anvende bioimpedans måler til udredning af patienter med mistanke for dysfagi. Det er ligeledes projektets mål at genskabe de to signaler, der er vist i figur 3.1. EMG måleren bruges som supplerende redskab til bioimpedans måleren,

¹Bioimpedance Analysis: A Guide to Simple Design and Implementation

3.4. Samarbejdspartner

da den kan detektere muskelaktiviteter, som finder sted før, under og efter et synk. Disse muskelaktiviteter er en forudsætning for, at synkning kan ske.

Det er ikke projektets mål at udvikle en endelig bioimpedans måler, der kan sættes i produktion eller anvendes til screening af personer med mistanke for dysfagi på kort sigt. Målet er at bygge en prototype af en bioimpedans måler, der først og fremmest kan måle synkefrekvens hos raske personer.

3.4 Samarbejdspartner

Dette projekt gennemføres i samarbejde med Hammel Neurocenters Ambulatorium for Dysfagi og Endoskop, der ønsker at undersøge objektive alternative/supplerende metoder til at screene patienter med dysfagi. Fremover omtales Hammel Neurocenter som kunde til projektets produkt.

Krav 4

Must have	Should have
<p>1. Systemet skal have en bioimpedans sensor (BI), der kan måle bioimpedans signaler</p> <p>2. Systemet skal have EMG sensor, der kan måle EMG signaler</p> <p>3. Systemet skal kunne vise BI og EMG signaler over tid på en graf (offline) i Matlab</p> <p>4. Systemet skal kunne beregne BI på baggrund af målte spændinger</p>	<p>5. Validere bioimpedans sensoren op imod kommerciel BI måler</p> <p>6. Matlab GUI, der kan præsentere BI og EMG signaler</p> <p>7. Både BI og EMG målinger skal køre simultant</p>
Could have	Would have
<p>8. Real-time visning af EMG- og BI signaler</p> <p>9. Machine Learning for at diskriminere mellem synkerefleks og støj (tale og hoste)</p>	<p>10. Mobilt synkerefleksmonitor med touch skærm</p> <p>11. EMG og BI signalerne overføres til EPJ</p> <p>12. Tage højde for anatomiske forskelle mellem kønnene</p>

Tabel 4.1: MoSCoW analyse af synkerefleksmonitor

Afgrænsning 5

Metode 6

6.1 Udviklingsværktøjer

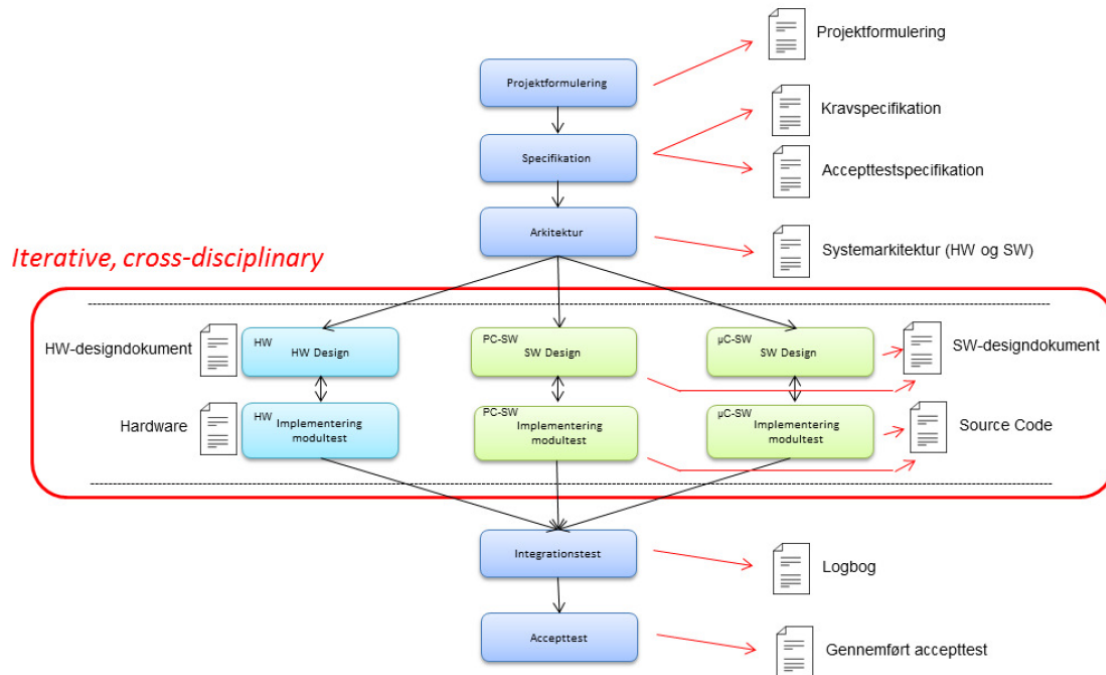
6.1.1 Analyse og designmetode

ASE-modellen V-modellen

Dette afsnit har til formål at beskrive hvilke tekniske metoder, der er benyttet af udarbejdelsen af bachelorprojektet. Primært er der tale om metoder fra faget ISE. I dette afsnit bliver der også beskrevet hvilke arbejdsredskaber, der er benyttet til udførelse af bachelorprojektet og rapporten.

Den overordnet udviklingsproces bachelorprojektet har brugt var ASE-modellen, se figur 6.1, som er udviklet af Ingeniørhøjskolen Aarhus Universitet. Modellen anvendes til udvikling af hardware og software, hvilket der var behov for at udvikle af Synkefrekvensmonitor. Den er opbygget med en række faser i starten som skal følges. Dernæst kommer design, implementering og test fasen hvor det har givet gruppen mulighed for at arbejde iterativ, ved at sikre at forfedret produkt ved at hele tiden bygge erfaringer ved hver iteration. Til slut blev der samlet op med en integrationstest med hardware og software og en accepttest blev udført.

6.1. Udviklingsværktøjer

Figur 6.1: V-modellens udviklingsfaser[?]]

Udover ASE-modellen blev metoden fra af V-modellen også brugt. Som det kan ses i figur 6.2 består V-modellen af udviklingsfaser hvor hver fase bliver testet og valideret inden næste fase påbegynder. Dette sikre at man får lavet den højest kvalitet for hver fase og projektet.

Ved udvikling af prototypen blev der i første fase, udviklet en kravspecifikation fra vores MoSCow analyse. Denne analyse indeholdte alt fra de krav som skulle med i projektet, dem som vi måske kunne nå og dem som vi ikke ville udføre, men kunne perspektivere til og videreudvikles på. Til disse krav blev der forbedret en accepttest, som skal teste det færdige produkts funktioner og egenskaber.

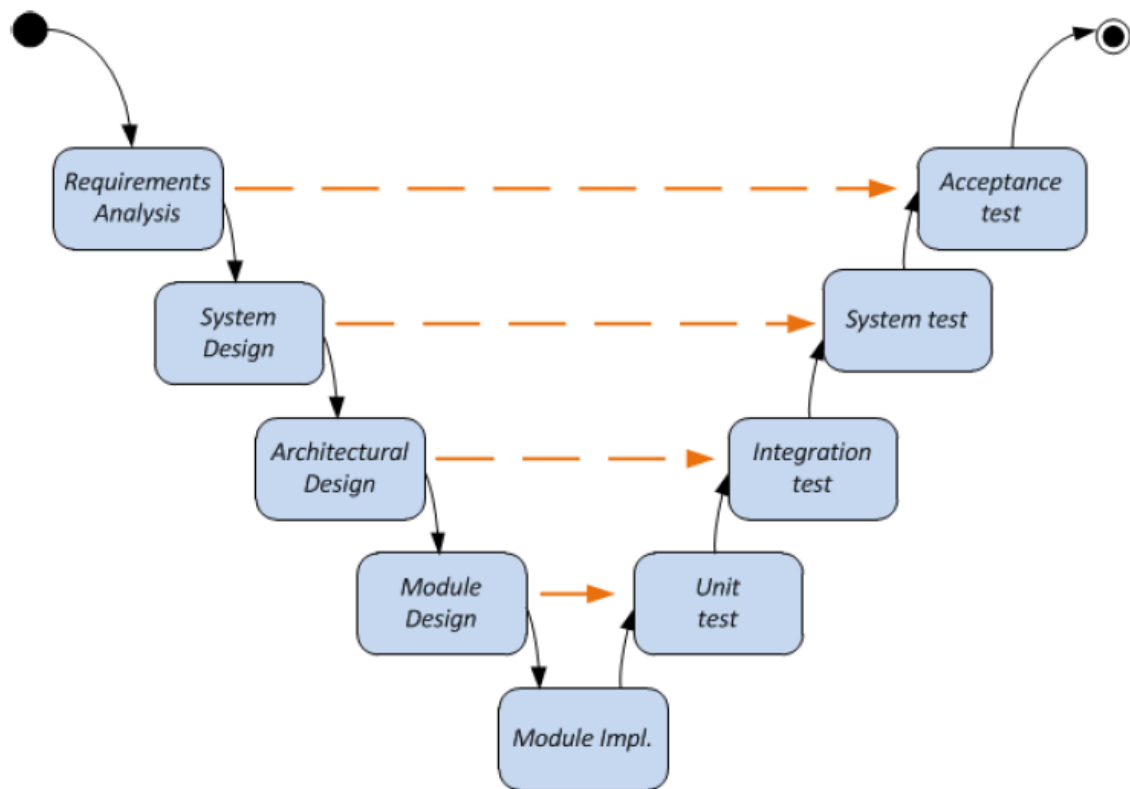
Anden fase er system design. Hvor der undersøges hvilke hardware komponenter som kan bruges til understøtte kravene. Hertil laves en system test, som tester sammenspillet mellem de forskellige systemer efterhånden som de bliver integreret.

Tredje fase:

fjerde fase:

implementering:

6.2. Den gennemførte proces

Figur 6.2: V-modellens udviklingsfaser[?]]

Til beskrivelse samt opbygning af Synkereflexmonitor er der fra ISE benyttet metoden SysML. SysML er brugt til diagramanalyse, specifikation, design og verificerer Synkereflexmonitor. Hvilket resulterer i en beskrivelse af systemets opbygning og kommunikation. Dernæst er der lavet en applikationsmodel, som giver det samlede overblik over Synkereflexmonitor. Applikationsmodellen består af en domænemodel, hvor alle aktiviteterne i synkereflexmonitor er beskrevet samt tilhørende klassesdiagrammer med metoder fra sekvensdiagrammer som beskriver systemets virkning og interaktionen mellem de forskellige dele, som er specifikt for hvert use case.

Programmet Visio er blevet brugt til udvikling af alle SysML- og UML-diagrammer. Koden og GUI er skrevet og udviklet i Matlab. Rapporten, bilag, mødereferater og logbog er skrevet i tekstsproget Latex på hjemmesiden Overleaf.

6.2 Den gennemførte proces

Bachelorprojektet startede med at få lavet en tidsplan over hele forløbet, med udkast fra bachelorforprojektet. Her blev der brugt TeamGantt som projektstyringsværktøj, til oprettelse af tidsplanen, som er en online portal hvor alle gruppedeltager har mulighed for at se og rette i tidsplanen. Siden er bygget op om et Gantt-skeam som viser aktiviteterne i kalenderformat, som bruges til at dokumenterer planlægningen[? , s. 297]. Ved brug af versionshistorik af tidsplanen, var det muligt at følge ændringer undervejs i projektet. *Se*

6.3. Beskriv Processen 1-2 sider - ikke tekniske del

Bilag 2 for versionshistorik af tidsplanen. Projektet brugte TeamGantt kun til grovplaner med strukturen efter ASE-modellen. Udførelsen af de enkelte elementer fra ASE-modellen blev udført ved brug af V-modellen, for at opretholde en høj kvalitet i projektet. V-modellen sikre at hver fase er færdig og giver mulighed for at test løbende før næste fase begynder[? , s. 12].

Undervejs er de specifikke opgaver oprettet, for hvert sprint, i programmet Pivotal Tracker. Når en opgave blev oprettet blev der taget op i gruppen hvilken prioritering opgaven skulle have ved brug af en terning fra 1 til 8 point. Hvert medlem viste sine valgte point. Ved uoverensstemmelse af point skulle hvert medlem argumentere og der blev diskuteret i gruppen om en fælles prioritering af opgaven.

- SysML og UML
- Husk referencer til litteratur, samt afvigelser fra teoriens metoder

6.3 Beskriv Processen 1-2 sider - ikke tekniske del

- Gruppedannelser
Bachelorprojekt gruppen
- Anvendelse af samarbejdsaftaler
Der er udarbejdet en samarbejdsaftale som kan ses i Bilag XX. Den er udarbejdet på bag grund af erfaringer fra tidligere projekter og hvad dette projekt kræver.
- Arbejdsfordeling
Arbejdsfordelingen af de praktiske opgaver og ansvarlige områder er beskrevet i samarbejdsaftalen. se bilag XX. Alle opgaver har været lagt ind i Pivotal Tracker hvor hvert medlem har kunne vælge opgaver efter interesse og efter den overordnet planlægning.
- Planlægning
Teamgantt er den overordnet planlægning som bliver diskuteret og redigeret hver fredag efter et sprint er fuldført.
- Møder
Scrum møder hver dag kl. 8:30 som omhandler igangværende opgaver og status og fremgangen på disse. Møde hver fredag. 14 omhandlende ugens sprint og status sprintes opgaver.
- Projektledelse
Der er en ligefordelt ledelse i gruppen, med et fælles ansvar, med roller, opgave planlægning og organisering. Se samarbejdskontrakt bilag XX.
- Projektsadministration
Der er opdelt ansvarsopgaver i gruppen i mellem såsom, dokument ansvar og referant ved møder. Se den nærmere oversigt i samarbejdsaftalen Bilag XX.

6.3. Beskriv Processen 1-2 sider - ikke tekniske del

- Sprints (Scrum)

Gruppen har valgt at køre med ugentlige scrum sprints med værktøjet Pivotal Tracker.

Den gennemførte proces beskrives nærmere i procesbeskrivelsen i projektets bilag.

Analyse 7

Arkitektur 8

Design 9

Implementing 10

Test 11

Resultater 12

Diskussion af resultater 13

Konklusion 14

Fremtidigt arbejde 15

Litteratur

- [1] A. M. Kelly, P. Leslie, T. Beale, C. Payten, and M. J. Drinnan. Fibreoptic endoscopic evaluation of swallowing and videofluoroscopy: Does examination type influence perception of pharyngeal residue severity? *Clinical Otolaryngology*, 31(5):425–432, 2006.
- [2] Corinna Schultheiss, Thomas Schauer, Holger Nahrstaedt, and Rainer O. Seidl. Automated detection and evaluation of swallowing using a combined emg/bioimpedance measurement system. *Scientific World Journal*, 2014, 2014.
- [3] Kevin R. Aroom, Matthew T. Harting, Charles S. Cox, Ravi S. Radharkrishnan, Carter Smith, and Brijesh S. Gill. Bioimpedance Analysis: A Guide to Simple Design and Implementation. *Journal of Surgical Research*, 153(1):23–30, 2009.

Bilagsgliste 16

16.1 *Bilag 1 - Om Dysfagi*